

WYZWANIA I SZANSE DLA UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

Konkluzje i wnioski ze spotkań członków Rady Uniwersytetu Gdańskiego ze społecznością Uniwersytetu Gdańskiego

W ramach funkcjonowania Rady Uczelni (Rada) na Uniwersytecie Gdańskim (UG) odbyły się spotkania z przedstawicielami społeczności uniwersyteckiej, których celem było z jednej strony poznanie opinii na temat funkcjonowania UG, a z drugiej przedstawienie nowego składu Rady. Każdorazowo elementem spotkania była dyskusja na temat wyzwań i szans jakie stoją przed UG w krótkiej i średniej perspektywie czasowej. W ramach cyklu, odbyły się spotkania z Dziekanami Wydziałów, Dyrektorami Jednostek Badawczych oraz pozostałych jednostek ogólnouniwersyteckich, w tym szkół doktorskich. Efektem tych spotkań jest syntetyczny dokument. Jest on także elementem wypełniania zadań Rady wynikających z art. 18 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, a w szczególności w zakresie: monitorowania zarządzenia uczelnią, monitorowania gospodarki finansowej uczelni oraz opiniowania sprawozdania z realizacji strategii uczelni.

Rada odnosi się w swoim dokumencie do trzech głównych obszarów funkcjonowania uczelni: dydaktycznej, naukowej i działania na rzecz społeczeństwa (trzecia misja). Z jednej strony wskazuje na kluczowe wyzwania, w krótkiej i średniej perspektywie oraz z drugiej poddaje pod rozważenie proponowane rozwiązania oraz instrumenty, które pozwoliłyby wykorzystać pojawiające się szanse.

Wyzwania stojące przed Uniwersytetem Gdańskim (10 kluczowych)

1. Konieczność uwzględnienia w procesie podejmowania decyzji niestabilności otoczenia zewnętrznego mającego bezpośredni wpływ na funkcjonowanie uczelni.
2. Spadek wartości środków finansowych przekazywanych w ramach subwencji z Ministerstwa Edukacji i Nauki, co wynika z wysokiej inflacji, wzrostu kosztów utrzymania uczelni oraz spadku realnej wartości wynagrodzeń kadry akademickiej oraz pracowników administracji.
3. Tendencje demograficzne ograniczające liczbę osób podejmujących studia, w tym w szczególności studia II stopnia oraz kształcenie w ramach szkół doktorskich.

4. Rosnący odsetek badaczy składających wnioski do agencji finansujących badania naukowe, co wpływa na zmniejszenie „odsetka sukcesu”, a zatem ryzyko ograniczania napływu środków zewnętrznych na prowadzenie badań naukowych.
5. Konieczność realizacji inwestycji infrastrukturalnych oraz w park naukowy, tak aby możliwe było utrzymanie potencjału dydaktycznego, naukowego i społecznego uczelni.
6. Utrzymujący się niski poziom współpracy z samorządem lokalnym oraz przedsiębiorcami.
7. Rotacja pracowników administracji uzyskujących bardziej atrakcyjne oferty pracy poza UG.
8. Niewystarczające zrozumienie dla szans jakie związane są z członkostwem UG w Sojuszu Uniwersytetów Europejskich SEA-EU oraz Związku Uczelni im. Daniela Fahrenheita.
9. Konieczność poszukiwania wspólnych celów rozwojowych dla całego UG, w tym w zakresie rozwoju naukowego, co będzie prowadzić do zmian w zakresie udzielanego wsparcia dla inicjatyw lokalnych i indywidualnych.
10. Zachęcanie do rozwoju zawodowego pracowników naukowych, dydaktycznych oraz administracji pomimo niesprzyjających warunków zewnętrznych.

Szanse i instrumenty

Uniwersytet Gdański w ostatnich miesiącach przechodzi proces określania swojej pozycji naukowej i dydaktycznej na mapie Polski i Europy. W opinii Rady, Władze UG prawidłowo zdefiniowały potencjały oraz możliwości rozwojowe, tak aby przedstawić plan na najbliższe miesiące i lata. Jednocześnie społeczność UG musiała zmierzyć się z trzema kluczowymi wydarzeniami zewnętrznymi: Pandemią Covid-19, skutkami wzrostu cen, w tym wywołanych wojną w Ukrainie oraz niepewnością co do wyników ewaluacji działalności naukowej. Z dyskusji z uczestnikami spotkań, jakie zostały zorganizowane przez Radę wyłania się poparcie dla kierunku rozwoju opartego na tworzeniu Uniwersytetu poszukującego synergii pomiędzy aktywnością naukową i dydaktyczną, bardzo aktywnego w regionalnej i krajowej działalności społecznej. W szczególności należy zwrócić uwagę na dwa aspekty: podnoszenie jakości nauki uprawianej na Uniwersytecie oraz koncentrację na kwestiach ekologicznych, co przyniosło pozytywny efekt w postaci liderowania w Polsce w obszarze zrównoważonego rozwoju w rankingu Times Higher Education. Ponadto Rada zwraca uwagę na bezprecedensowe zaangażowanie UG w organizację pomocy dla uchodźców wojennych z Ukrainy, w tym badaczy i studentów. Docenieniem tego zaangażowania było powierzenie organizacji, wspólnie z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej, najważniejszego wydarzenia w tym obszarze jakim była konferencja "Solidarni z Ukrainą. Studenci, naukowcy, instytucje". Podnosi to prestiż Uniwersytetu i pokazuje zdolność do przyciągania do Trójmiasta najważniejszych, prestiżowych wydarzeń o charakterze akademickim.

Pozytywnie oceniając dotychczas podejmowane działania, w oparciu o wiedzę uzyskaną w czasie spotkań ze społecznością Uniwersytecką, Rada przedstawia pod rozprawę Władz Rektorskich oraz Senatu następujące rekomendacje w podstawowych trzech kluczowych obszarach funkcjonowania Uczelni.

Kwestie ogólne

1. Kontynuowanie działań mających na celu zaciśnięcie i poszerzenie współpracy w ramach sojuszu SEA-EU oraz Związku Uczelni im. Daniela Fahrenheita.
2. Przygotowanie w ramach Związku Uczelni im. Daniela Fahrenheita całościowej oferty dla Urzędów Wojewódzkiego, Marszałkowskiego oraz miast Trójmiasta w zakresie udziału uczelni w rozwoju Pomorza Gdańskiego.
3. Kontynuowanie profesjonalizacji oraz informatyzacji funkcjonowania uczelni w oparciu o diagnozę procesów strategicznych.

Obszar dydaktyczny

4. Rozpoczęcie dyskusji o zmianach strukturalnych na wydziałach, które skupiają się głównie na działalności dydaktycznej. Jej kluczowym elementem powinno być powołanie jednostek o charakterze dydaktycznym (szkół, kolegiów), będących efektem przekształcenia obecnie istniejących podmiotów, szczególnie w dziedzinie nauk społecznych. Pozwoliłoby to na lepsze wykorzystanie potencjału dydaktycznego, podniesienie jakości procesu kształcenia, a zwłaszcza wzmocnienie roli UG w kształceniu kadr zarządczych dla biznesu. Jednocześnie elementem tej restrukturyzacji powinno być stworzenie, w poszczególnych dyscyplinach, jednostek o charakterze stricte naukowym.
5. Określenie na nowo funkcji studiów II stopnia (magisterskich), tak aby w zdecydowany sposób odróżniały się od studiów I stopnia (licencjackich). Kluczowa jest tu współpraca z otoczeniem zewnętrznym, w tym przedsiębiorcami, samorządem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi. Studia II stopnia powinny systematycznie przekształcać się w profesjonalną, dedykowaną ofertę kształcenia dla przyszłej kadry zarządzającej i kierowniczej.
6. Podsumowanie doświadczeń z Pandemii Covid-19 w celu przygotowania oferty kształcenia zdalnego, w tym studiów podyplomowych, szczególnie w obszarze zrównoważonego rozwoju. Wskazane byłoby zbadanie na ile oferta ta mogłaby być realizowana wspólnie z uniwersytetami wchodzącymi w skład sojuszu SEA-EU.
7. Przygotowanie programu kontynuacji umiędzynarodowienia kształcenia na UG, w tym określenie regionów świata w zakresie pozyskiwania studentów i doktorantów.

Obszar naukowy

8. Określenie obszarów, w których UG ma potencjał do odgrywania ponadprzeciętnej roli w prowadzeniu działalności badawczej, a po tym ćwiczeniu określenie strategii ich dalszego rozwoju. Jednocześnie stworzenie transparentnej ścieżki rozwoju dla badaczy mających aspiracje w zakresie rozwoju naukowego. W szczególności określenie ścieżek kariery dla doktorantów w szkołach doktorskich, także w obszarze mobilności.
9. Stworzenie przestrzeni dla pozyskiwania najbardziej prestiżowych grantów badawczych, w tym w ramach Europejskiej Rady ds. Badań. Wskazane jest tu powołanie centrum pozyskiwania grantów w ramach Związku im. Daniela Fahrenheita.
10. Oddzielnie oceny naukowej dyscyplin naukowych od oceny indywidualnej pracowników badawczo-dydaktycznych w ramach ocen okresowych. Przygotowanie spójnego systemu oceny postępów pracowników w obszarze badawczym oraz nagród za poczynione postępy.
11. Dokonanie podsumowania funkcjonowania na UG prestiżowych projektów badawczych, w tym jednostek badawczych (MAB), tak aby przynosiły one korzyści w zakresie rozwoju naukowego oraz wkład finansowy dla budżetu Uczelni (w średniej i długiej perspektywie czasowej).
12. Opracowanie strategii działań mających na celu uzyskanie statusu Uczelni Badawczej w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”.

Działalność społeczna

13. Skoncentrowanie się na obszarze zrównoważonego rozwoju, kluczowego dla rozwoju Regionu Pomorza. Włączanie do tej działalności studentów i doktorantów. Przyjęcie celu stania się najbardziej ekologiczną uczelnią w Polsce respektującą zasady zrównoważonego rozwoju.
14. Rozwój ścisłych powiązań Uniwersytetu ze środowiskiem biznesowym Pomorza. Docelowo UG powinien stanowić niezbędny element regionalnej gospodarki oraz ekosystemu innowacji.
15. Wzrost znaczenia urynkowienia badań naukowych prowadzonych na UG oraz ich komercjalizacji, także w stałej współpracy międzynarodowej.
16. Reagowanie na dokonujące się wydarzenia społeczne, w tym pełnienie funkcji dostarczyciela sprawdzonych informacji o zachodzących procesach.

17. Inicjowanie i koordynowanie debat społecznych w kluczowych dla przyszłości regionu, Polski i świata wyzwaniach społecznych.

Powyższy materiał ma na celu przedstawienie wniosków z cyklu spotkań z przedstawicielami społeczności UG oraz zaprezentować opinię Rady Uczelni co do dalszych kierunków rozwoju UG. Jako Rada mamy nadzieję, że stanie się on przyczynkiem do pogłębionej dyskusji. Członkowie Rady są gotowi do aktywnego w niej uczestniczenia.